

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2696
Ημερομ. Κατάθεσης: 29/1/2026

ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 29 Ιανουάριου 2026

ΠΡΟΣ: Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΜΑ: Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων για ανοιχτή (επιφανειακή) εξόρυξη μαρμάρου σε προστατευόμενη δασική περιοχή στον Βώλακα Δράμας εντός της ζώνης Natura 2000

Κύριε Υπουργέ,

Με την υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΙΔΑ/22842/1528/29-02-2024 απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την εξόρυξη μαρμάρου με μεθόδους ανοιχτής (επιφανειακής) εξόρυξης στη θέση «Καλλίδρομο» της Δημοτικής Κοινότητας Βώλακα, στον Δήμο Κάτω Νευροκοπίου της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας.

Η περιοχή στην οποία χωροθετείται το έργο αποτελεί θεσμοθετημένο προστατευόμενο τοπίο και ταυτόχρονα δασική έκταση ιδιαίτερης οικολογικής αξίας, καλυπτόμενη σε σημαντικό βαθμό από δάση μαύρης πεύκης, τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 998/1979, χαρακτηρίζονται ως δάση ιδιαίτερης προστασίας. Παράλληλα, στην περιοχή απαντάται οικότοπος προτεραιότητας με κωδικό 9530*, ήτοι υπομεσογειακά δάση μαύρης πεύκης, ο οποίος τυγχάνει αυξημένης προστασίας τόσο από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ όσο και από το εθνικό δίκαιο.

Ειδικότερα, το σύνολο της επίμαχης λατομικής έκτασης (Α) (=99.591,44 τ.μ) και (Β) (=99.606,20 τ.μ.) εμπίπτει εξ' ολοκλήρου στο προστατευόμενο τοπίο Βώλακα της αρ. οικ. 71174/29-5-2014 απόφασης του γενικού γραμματέα αποκεντρωμένης διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης (ΦΕΚ Δ' 264/19-6-2014). Επιπλέον, το σύνολο της λατομικής έκτασης (Α) (=99.591,44 τ.μ) και τμήμα της λατομικής έκτασης (Β) (=82.703,20 τ.μ.) επί συνόλου 99.606,20 τ.μ., εμπίπτουν εξ' ολοκλήρου εντός του Δικτύου Natura 2000, εντός της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης με κωδικό GR1140004 «Κορυφές Όρους Φαλακρού» και εντός Ζώνης Ειδικής Προστασίας με κωδικό GR1140009 «Όρος Φαλακρό». Τέλος, το σύνολο της λατομικής έκτασης (Α) (=99.591,44 τ.μ) και (Β) (=99.606,20 τ.μ.) εμπίπτει εντός οικοτόπου προτεραιότητας με κωδικό τύπο 9530 και ονομασία «Υπομεσογειακά Δάση Μαύρης Λεύκης». Για την εν λόγω περιοχή έχουν θεσπιστεί Στόχοι Διατήρησης με πρόσφατες υπουργικές αποφάσεις. Στην περιοχή απαντώνται κρίσιμα ενδιαίτηματα αυστηρά προστατευόμενων ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ, όπως ο Μπούφος (*Bubo bubo*) και ο Γερακαετός (*Hieraaetus pennatus*).

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, τα δάση και οι δασικές εκτάσεις τελούν υπό καθεστώς αυστηρής προστασίας, ενώ απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού τους, εκτός εάν συντρέχει αποδεδειγμένο υπέρτερο δημόσιο συμφέρον, το οποίο δεν δύναται να ικανοποιηθεί με ηπιότερο τρόπο. Περαιτέρω, το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος απαγορεύει ρητά την αποψίλωση δασών και τη μεταβολή του προορισμού τους. Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας έχει επανειλημμένως κρίνει ότι η οικονομική ή επιχειρηματική εκμετάλλευση δεν συνιστά τέτοιο υπέρτερο δημόσιο συμφέρον ικανό να δικαιολογήσει επεμβάσεις σε δασικές εκτάσεις.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 45 του Ν. 998/1979, απαγορεύεται η αποψίλωση δασών και δεν επιτρέπονται επεμβάσεις που οδηγούν σε μόνιμη αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα μιας περιοχής. Ο δε Ν. 4280/2014 επιτρέπει επεμβάσεις σε δασικές εκτάσεις μόνο κατ' εξαίρεση, όταν δεν υπάρχει καμία άλλη εναλλακτική λύση και μόνο για λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, αποκλείοντας ρητώς την επίκληση ιδιωτικού ή επιχειρηματικού οφέλους.

Κατόπιν έντονων ανησυχιών της τοπικής κοινωνίας και του Δήμου Κάτω Νευροκοπίου, ανατέθηκε η εκπόνηση ειδικής επιστημονικής τεχνικής μελέτης στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, η οποία εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2025. Η μελέτη αυτή, βασισμένη σε εκτενή επιτόπια έρευνα πεδίου, οικολογική και γεωβοτανική ανάλυση, διαχρονική ανάλυση της δυναμικής των οικοσυστημάτων και των κλιματικών συνθηκών και αξιολόγηση της φέρουσας ικανότητας του οικοσυστήματος, καταλήγει στο σαφές συμπέρασμα ότι η ανοιχτή εξόρυξη μαρμάρου θα επιφέρει μη αναστρέψιμη αλλοίωση του δασικού και τοπιακού χαρακτήρα της περιοχής, μόνιμη καταστροφή τμημάτων του οικοτόπου

προτεραιότητας 9530*, απώλεια προστατευόμενων ειδών χλωρίδας και ουσιώδη διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας.

Η ίδια επιστημονική μελέτη επισημαίνει ότι η προβαλλόμενη δυνατότητα «αποκατάστασης» δεν δύναται να αναιρέσει τη γεωμορφολογική και οικολογική βλάβη που προκαλείται από την ανοιχτή εξόρυξη, γεγονός που συνάδει πλήρως με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία η αποκατάσταση δεν νομιμοποιεί εκ των υστέρων μια παράνομη και μη αναστρέψιμη αλλοίωση του φυσικού αναγλύφου, όπως έχει κριθεί, μεταξύ άλλων, με τις αποφάσεις ΣτΕ 3478/2000 και 2759/1994.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από την 18η Αυγούστου 2024 μπήκε σε εφαρμογή στην Ελλάδα ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2024 για την αποκατάσταση της φύσης. Ο κανονισμός αυτός, ο οποίος είναι άμεσα εφαρμόσιμος και νομικά δεσμευτικός για όλα τα κράτη μέλη, εισάγει ένα θεμελιωδώς νέο και ενισχυμένο πλαίσιο για την προστασία, την αποκατάσταση και τη μακροπρόθεσμη βελτίωση των οικοσυστημάτων των κρατών μελών της ΕΕ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον κανονισμό στην προστασία και αποκατάσταση οικοτόπων που έχουν ήδη αναγνωριστεί ως υψηλής αξίας διατήρησης βάσει του δικαίου της ΕΕ, και σε αυτούς περιλαμβάνονται όλοι οι οικοτόποι προτεραιότητας της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η αδειοδότηση, επομένως λατομείου μαρμάρου ανοιχτής εξόρυξης εντός περιοχής Natura2000, η οποία καταλαμβάνεται σε μεγάλο βαθμό από τον οικοτόπο προτεραιότητας 9530* (Υπομεσογειακά δάση Μαύρης πεύκης), εγείρει σοβαρές νομικές και οικολογικές ανησυχίες, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις της Ελλάδας βάσει του συγκεκριμένου Κανονισμού.

Σημειώνεται ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει, με την απόφαση 1990/2007, ότι η ανοιχτή εξόρυξη απορρίπτεται όταν συνεπάγεται μη αναστρέψιμη αλλοίωση δασικής βλάστησης, ενώ με την απόφαση 613/2002 έχει αποφανθεί ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα δεν συνιστά λόγο δημοσίου συμφέροντος ικανό να δικαιολογήσει επέμβαση σε δασικές εκτάσεις. Περαιτέρω, με την απόφαση 1356/2016 έχει κριθεί ότι ακόμη και παρεμβάσεις χαρακτηρισμένες ως «προσωρινές» είναι αντισυνταγματικές όταν η περιβαλλοντική βλάβη είναι ουσιώδης ή μόνιμη.

Παρά τα ανωτέρω, από την επίμαχη απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων δεν προκύπτει ότι εφαρμόστηκε η αρχή της προφύλαξης, όπως αυτή επιβάλλεται από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και τον Ν. 3937/2011, ούτε ότι υιοθετήθηκε προσέγγιση μηδενικής ανοχής έναντι κινδύνων για προστατευόμενους οικοτόπους, όπως απαιτεί η σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντιθέτως, φαίνεται να εγκρίθηκε μια δραστηριότητα η

οποία δημιουργεί τετελεσμένα περιβαλλοντικής ζημίας, κατά παράβαση και του άρθρου 28 του Ν. 1650/1986, το οποίο απαγορεύει ρητώς τη δημιουργία μη αναστρέψιμης περιβαλλοντικής βλάβης.

Επίσης, δεν ελήφθησε υπόψιν η εκφρασμένη εγγράφως θέση του ιδίου του κλάδου της μαρμαροβιομηχανίας (δια του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Μαρμάρου Μακεδονίας-Θράκης (ΣΕΜΜΘ) κατά το χρόνο θέσης σε διαβούλευση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης, σύμφωνα με την οποία *«[...] Οι ερευνητικές εργασίες για την αξιολόγηση του κοιτάσματος προτείνεται να γίνουν αποκλειστικά με δειγματοληπτικές γεωτρήσεις, και όπου δεν υπάρχει δρόμος πρόσβασης θα υλοποιηθούν με φορητό γεωτρήπανο. Για την εκμετάλλευση στην εν λόγω περιοχή προτείνεται υπόγεια εξόρυξη με στοές από όμορους αδειοδοτημένους λατομικούς χώρους οι οποίοι βρίσκονται εκτός των ορίων των απαγορευτικών ζωνών [...]*

Αντί αυτού, η σχετική πρόβλεψη για αποκλειστικά υπόγεια εξόρυξη απαλείφθηκε αναίτια και αιφνίδια από την τελική Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2025.

Επειδή για την υπόθεση αυτή έχει ήδη ασκηθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας από τον Δήμο Κάτω Νευροκοπίου και πολίτες της περιοχής

Επειδή τίθεται ζήτημα πολιτικής και θεσμικής ευθύνης, όταν επιλέγεται η καταστροφή δασών και προστατευόμενων τοπίων για επιχειρηματική δραστηριότητα, τη στιγμή που υφίσταται εναλλακτική τεχνικά εφικτή, βιώσιμη λύση

Επειδή η επιλογή της ανοιχτής εξόρυξης, αντί της υπόγειας, σε μια εποχή κατά την οποία η ανάγκη προστασίας των οικοσυστημάτων και η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης έχουν αναχθεί σε ύψιστη προτεραιότητα, όχι μόνο σε ευρωπαϊκό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο

Ερωτάσθε κ. Υπουργέ

- 1. Προτίθεται το Υπουργείο να επανεξετάσει την επίμαχη ΑΕΠΟ, λαμβάνοντας υπόψη: (α) το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, (β) τα τεκμηριωμένα επιστημονικά δεδομένα του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, (γ) τις σωρευτικές επιπτώσεις και τις αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας;**
- 2. Ποια συγκεκριμένα μέτρα σκοπεύει να λάβει το Υπουργείο για την ουσιαστική προστασία του τοπίου Βώλακα και την αποτροπή ανεπανόρθωτων περιβαλλοντικών βλαβών;**
- 3. Γιατί δεν εξετάστηκε ουσιαστικά η υπόγεια εξόρυξη ως βιώσιμη εναλλακτική λύση, παρότι αυτή συνιστά τεχνικά εφαρμόσιμη και περιβαλλοντικά σαφώς ηπιότερη**

μέθοδο, έχει εφαρμοστεί σε άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο και προβλέπεται από την περιβαλλοντική νομοθεσία ως επιβεβλημένα προτασόμενη έναντι κάθε άλλης μεθόδου εκμετάλλευσης, καθώς και από την επιστημονική μελέτη του ΔΠΘ;

4. Πώς διασφαλίζεται η συμμόρφωση της χώρας με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, όταν εγκρίνεται ανοιχτή εξόρυξη σε περιοχή με οικότοπο προτεραιότητας, χωρίς ειδική και αυξημένη αιτιολόγηση;
5. Πώς απαντά το Υπουργείο στα επιστημονικά συμπεράσματα της μελέτης του ΔΠΘ, τα οποία κάνουν λόγο για μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στον οικότοπο προτεραιότητας 9530* και στο προστατευόμενο τοπίο Βώλακα;
6. Για ποιο λόγο υιοθετήθηκαν τα συμπεράσματα της ΜΠΕ του φορέα του έργου, ενώ παραγνωρίστηκαν ή υποβαθμίστηκαν αντίθετα πορίσματα ανεξάρτητης πανεπιστημιακής έρευνας;
7. Για ποιο λόγο απαλείφθηκε η σχετική πρόβλεψη της μεθόδου υπόγειας εξόρυξης από το αρχικό σχέδιο της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) και παρά τη σύμφωνη γνώμη του κλάδου της μαρμαροβιομηχανίας; Θα παρέμβετε, ώστε να μην εκδοθεί το προβλεπόμενο Προεδρικό Διάταγμα για την υπό σημ. 7 Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ);

Ο ερωτών βουλευτής

Μανώλης Χριστοδουλάκης